

OCHRONA GATUNKU OCHRONĄ EKOSYSTEMU

*Dzięcioł trójpalczasty Picoides tridactylus
fot. Arkadiusz Fröhlich*

**ARKADIUSZ
FRÖHLICH**

*Tekst pochodzi z opisu
popularnonaukowego projektu
do wniosku NCN
[https://projekty.ncn.gov.pl/
index.php?projekt_id=476741](https://projekty.ncn.gov.pl/index.php?projekt_id=476741)*

Tytuł projektu: **SONATINA 4 –
2020/36/C/NZ8/00473 Konsekwencje
reguł Bergmanna i Allena dla nisz ekolo-
gicznych: badania globalnego zgrupowa-
nia dzięciołów**

Czas realizacji: **2020–2023**

Kierownik projektu: **dr Arkadiusz Fröhlich**

Finansowanie: **NCN oraz subwencja na
działalność statutową IOP PAN**

ponieważ wykluwają dziuple, rozprze-
strzeniają grzyby oraz są jedynymi dra-
pieżnikami larw owadów żyjących głęboko
w drewnie. Jednak tylko największe gatun-
ki dzięciołów potrafią wkuwać się głęboko
w drewno i przebijać grubą korę pni drzew.
Małe gatunki dzięciołów żywią się owada-
mi, które występują na powierzchni kory
lub pod jej cienką warstwą obecną na gałę-
ziach. Dzięcioły o długim, wąskim dziobie
są znakomicie przystosowane do sondowa-
nia istniejących w drzewach szczelin, epifi-
tów oraz rozłożonego w znacznym stopniu
drewna, ale wykluwanie otworów idzie im
znacznie gorzej. Realizowany przez nas
projekt odpowie na pytanie, czy prawa
Bergmanna (spadek masy ciała wraz z tem-
peraturą) i Allena (wzrost długości dzioba
wraz z temperaturą) tłumaczą zmienność
w zdolności wykluwania i zdolności son-
dowania u dzięciołów. Przypuszczamy, że
spadek masy ciała wraz ze wzrostem tem-
peratury powoduje u gatunków zanik zdol-
ności głębokiego drążenia drewna oraz
częstsze sondowanie miękkich substratów
lub istniejących już szczelin podczas zdo-
bywania pokarmu. Jednocześnie spodzie-
wamy się, że wraz ze zbliżaniem się do
biegunów, gatunki dzięciołów są w więk-
szym stopniu przywiązane do żerowania
na pniach drzew niż na gałęziach.

Dzięcioły mają ogromny wpływ na bio-
różnorodność poprzez wykuwanie dziu-
pli, rozprzestrzenianie grzybów i żerowa-
nie na larwach owadów żyjących głęboko

w drewnie. Chroniąc te ptaki, chronimy
cały ekosystem. Ekologia i ewolucja dzię-
ciołów jest przedmiotem badań prowadzo-
nych w naszym Instytucie.

Obecnie żyje 221 gatunków dzięciołów,
które zasiedlają niemal wszystkie zadrze-
wione siedliska świata. Jednocześnie mają
one ogromny wpływ na bioróżnorodność,

Arkadiusz Fröhlich

frohlich@iop.krakow.pl

Zespół badawczy – Biologiczne Konsekwencje
Zmian Klimatu

Instytut Ochrony Przyrody PAN

al. Adama Mickiewicza 33, 31–120 Kraków